

Uw persoonlijke situatie is ook van invloed op uw vermogensstructurering

Naast het inrichten van uw onderneming als een onderdeel van vermogensstructurering, kan uw persoonlijke situatie ook een rol spelen. De keuzes die u maakt om uw relatie met uw partner officieel vast te leggen, zijn ook van invloed op de gevolgen bij het einde van de relatie. De verschillende samenlevingsvormen hebben elk hun eigen voor- en nadelen.

Woont u samen of bent u dat binnenkort van plan, dan zijn er drie manieren om een relatie officieel vast te leggen: u kunt trouwen, u kunt een geregistreerd partnerschap aangaan of u kunt uw relatie vastleggen in een notariële samenlevingsovereenkomst.

Fiscale gevolgen

Voor de erfbelasting maakt het nogal een verschil of u elkaars partner bent. Bent u (voor de erfbelasting) fiscaal partner van elkaar, dan kunt u bij overlijden in 2020 belastingvrij € 661.328 van uw partner erven. Erft u meer dan deze vrijstelling, dan wordt het meerdere tot € 126.723 belast met 10% erfbelasting. Daarboven geldt een tarief van 20%. Als u geen fiscaal partner bent, dan bedraagt de vrijstelling maar € 2.208 en geldt een hoger tarief van 30% – 40%.

U wordt voor de erfbelasting als elkaars fiscale partner aangemerkt als u getrouwd bent of geregistreerd partner bent. Bent u dat niet maar woont u wel samen, dan bent u elkaars fiscale partner als u ten minste zes maanden samenwoont met een notariële samenlevingsovereenkomst. Een notariële samenlevingsovereenkomst hoeft niet als u al vijf jaar of meer met elkaar samenwoont op hetzelfde adres (geregistreerd bij de Basisregistratie Personen).

U moet deze zes maanden of vijf jaar onafgebroken op hetzelfde adres ingeschreven blijven. Als u gaat verhuizen, is het dus van belang dat de datum van inschrijving op het nieuwe adres voor u beiden precies hetzelfde is.

Trouwen

Door te trouwen ontstaat er een juridische band tussen de partners. Echtgenoten zijn bijvoorbeeld automatisch elkaars erfgenaam en hebben het recht om elkaars achternaam te gebruiken. Ten aanzien van het vermogen is er een verschil of u bent getrouwd vóór of na 1 januari 2018, tenzij er huwelijksvoorwaarden bij een notaris zijn gemaakt.

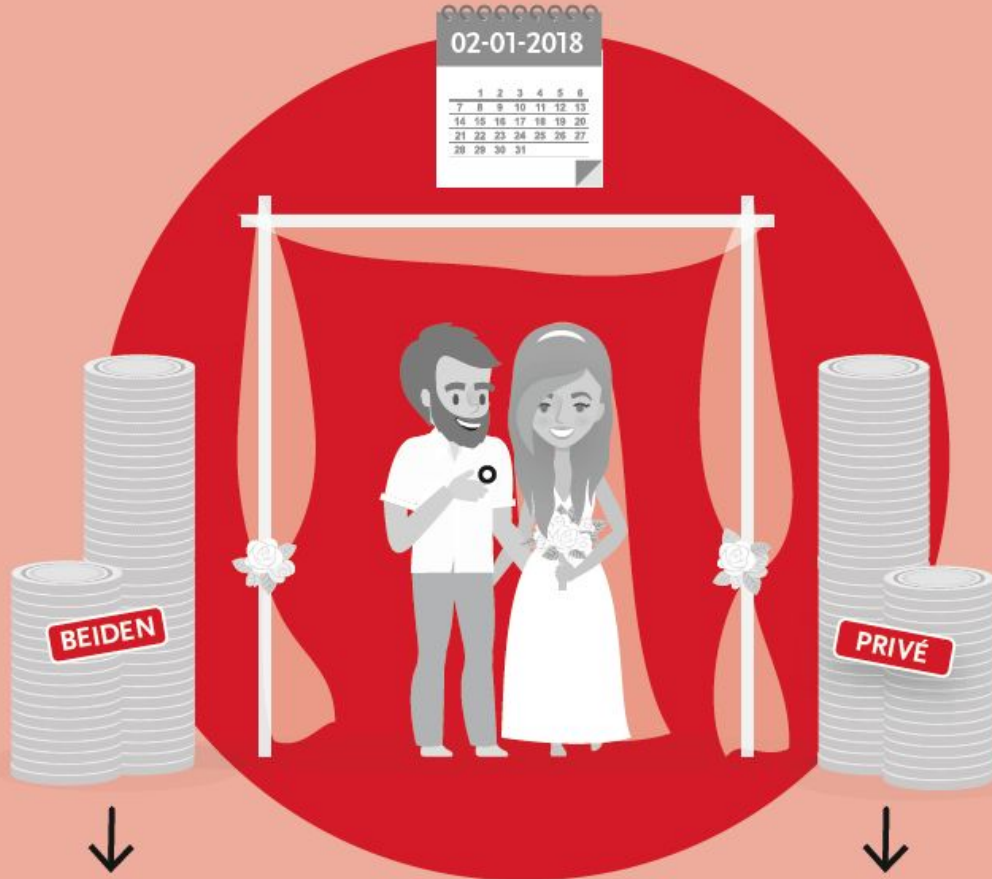
Bent u getrouwd na 1 januari 2018 zonder huwelijksvoorwaarden, dan geldt de 'beperkte gemeenschap van goederen'. Dit houdt in dat het vermogen dat u en uw echtgenoot (samen of alleen) opbouwen vanaf de trouwdag van u samen is. Het vermogen dat vóór de trouwdag privé was, blijft privé. Ook schenkingen en erfenissen blijven in principe privé.

Vermogen dat voor het huwelijk al van u samen was, hoort wel tot de beperkte gemeenschap van goederen. Trouwen in de beperkte gemeenschap van goederen is niet hetzelfde als trouwen met huwelijksvoorwaarden.

Bij de beperkte gemeenschap kan bijvoorbeeld een auto van uzelf zijn, van uw partner of van u samen. Kunt u bewijzen dat de auto alleen van u was voordat u trouwde, dan is de auto nog steeds privé van u. Maar let op: een kentekenbewijs vormt geen bewijs dat de auto van u was. Kunt u niet bewijzen dat de auto privé van u was, dan is die alsnog gemeenschappelijk. Leg daarom (bij notariële akte) vast welk vermogen u vóór uw trouwdag al had, zodat u dit later op die manier kunt bewijzen.

Trouwen ná 1 januari 2018

Er geldt een beperkte gemeenschap van goederen.

Vermogen dat u en uw echtgenoot (samen of alleen) opbouwen vanaf de trouwdag is van u samen.

Het vermogen dat vóór de trouwdag privé was, blijft privé.

Vermogen bij een beperkte gemeenschap van goederen

Bent u getrouwd vóór 1 januari 2018 zonder huwelijksvoorwaarden, dan geldt de 'algehele gemeenschap van goederen'. Dit houdt in dat alles wat u en uw partner nu hebben of nog zullen opbouwen, in principe van u samen is. Dat geldt ook voor alle bezittingen en schulden die u en uw partner voor het huwelijk al hadden.

Ook erfenissen en schenkingen zijn in principe gezamenlijk. Dit is alleen anders als de erflater of de schenker heeft bepaald dat de erfenis of de schenking privé is voor de partner.

Bij de (beperkte of algehele) gemeenschap van goederen kan een echtgenoot privévermogen hebben. Als u met dit privévermogen een auto koopt, is die auto ook privé. Investeert u dit bedrag in een gezamenlijke woning, dan heeft u het recht om dit bedrag later weer terug te krijgen. Dat heet een vergoedingsrecht.

Geregistreerd partnerschap

Een geregistreerd partnerschap heeft vrijwel dezelfde gevolgen als trouwen. Het is mogelijk om een geregistreerd partnerschap op een later moment om te zetten in een huwelijk. De afspraken die al tussen u golden tijdens het geregistreerd partnerschap, blijven dan ook gewoon gelden, tenzij u huwelijksvoorwaarden maakt. Overigens is het omgekeerde niet mogelijk: het omzetten van een huwelijk in een geregistreerd partnerschap.

Samenwonen

Als u niet wilt trouwen en geen geregistreerd partnerschap wilt aangaan, kunt u uw relatie ook officieel vastleggen in een notariële samenlevingsovereenkomst. Dat is overigens niet verplicht als u samenwoont, maar een samenlevingsovereenkomst biedt wel enkele (fiscale) voordelen.

Bent u nog geen fiscaal partner van elkaar? Neem dan een verblijfsbeding op in uw samenlevingsovereenkomst, zodat bij overlijden van één van u alle gemeenschappelijke goederen vrij van erfbelasting aan de ander toekomen.

Hierna vindt u de belangrijkste verschillen tussen een notariële samenlevingsovereenkomst en een huwelijk of geregistreerd partnerschap.

Notariële samenlevingsovereenkomst

- overlijden: alleen elkaars erfgenaam bij testamenten;
- naam: ieder behoudt zijn/haar eigen naam;
- kinderen: er is erkenning door de vader nodig om officieel de vader te worden. De moeder heeft automatisch het ouderlijk gezag. Voor de vader is een aanvraag voor gezamenlijk ouderlijk gezag bij de rechtbank nodig;
- pensioen: alleen recht op nabestaandenpensioen als de partner is aangemeld bij het pensioenfonds. Opgebouwd ouderdompensioen wordt bij uit elkaar gaan niet gedeeld, tenzij dit anders is geregeld in de samenlevingsovereenkomst;
- uit elkaar gaan/scheiding: de formaliteiten en afwikkeling hangen af van de afspraken in de samenlevingsovereenkomst. Geen scheiding via de rechter;
- partneralimentatie: geen verplichting van partneralimentatie, tenzij dit anders is geregeld in de samenlevingsovereenkomst.

Huwelijk/geregistreerd partnerschap

- overlijden: automatisch elkaars erfgenaam (zonder testament);
- naam: recht om elkaars naam te gebruiken;
- kinderen: echtgenoten/partners zijn automatisch de juridische ouders van het kind en hebben gezamenlijk het ouderlijk gezag;
- pensioen: er is een nabestaandenpensioen bij overlijden. Bij scheiding wordt opgebouwd ouderdompensioen gedeeld, tenzij dit anders is geregeld in huwelijksvoorwaarden of echtscheidingsconvenant;
- uit elkaar gaan/scheiding: de afwikkeling hangt af van de huwelijksvoorwaarden. Zijn die er niet, dan moet u alle bezittingen en schulden verkregen tijdens huwelijk samen delen. De scheiding moet via de

rechter. Bij geregistreerd partnerschap hoeft scheiding niet via de rechter als er geen minderjarige kinderen zijn;

- partneralimentatie: partneralimentatie, tenzij dit anders is geregeld in het echtscheidingsconvenant of anders wordt bepaald door de rechter.

Huwelijks- en partnerschapsvoorwaarden

Bij een huwelijk of geregistreerd partnerschap kunt u ervoor kiezen om af te wijken van de wettelijke regels. Dat kan door het opstellen van huwelijksvoorwaarden of partnerschapsvoorwaarden. Zulke voorwaarden maakt u bij de notaris voordat u gaat trouwen of een geregistreerd partnerschap aangaat.

Maar ook als u al getrouwd bent of een geregistreerd partnerschap hebt, is het nog mogelijk om zulke voorwaarden op te stellen of te wijzigen.

Het opstellen van huwelijksvoorwaarden of partnerschapsvoorwaarden is een persoonlijke keuze, maar de afspraken die daarin worden opgenomen zijn van invloed op de manier waarop uw vermogen is gestructureerd. Laat u daarom van tevoren goed adviseren.

Hierna wordt alleen gesproken over de regels voor trouwen en huwelijksvoorwaarden, maar dezelfde regels gelden voor een geregistreerd partnerschap en partnerschapsvoorwaarden.

Met huwelijksvoorwaarden kunt u bijvoorbeeld kiezen voor 'koude uitsluiting'. Dan bepaalt u dat het vermogen van u en uw partner volledig gescheiden blijft en dus privé van ieder is. Dit geldt voor al uw huidige en toekomstige bezittingen en schulden.

Koude uitsluiting heeft als voordeel dat u elkaar beschermt tegen schuldeisers van de ander. Gaat u uit elkaar, dan blijft uw vermogen van u. Koude uitsluiting kan nadelig zijn voor de minder vermogende partner. Als één van de partners thuisblijft om voor de kinderen te zorgen, bouwt diegene geen vermogen op. Die partner heeft dan (bij scheiding) geen aanspraak op het inkomen of vermogen van de ander.

Het nadeel van de koude uitsluiting kunt u oplossen door een 'verrekenbeding' op te nemen. Bij een verrekenbeding in huwelijksvoorwaarden spreekt u met elkaar af om inkomsten of vermogen met elkaar te delen tijdens het huwelijk (periodiek) of aan het einde van het huwelijk (finaal).

Een periodiek verrekenbeding houdt in dat u jaarlijks de overgespaarde inkomsten met elkaar zult delen. Dat zijn de inkomsten die u overhoudt nadat alle vaste lasten zijn betaald.

Bij een periodiek verrekenbeding is het van groot belang dat de partners daadwerkelijk aan het einde van het jaar met elkaar verrekenen. Doen zij dat niet, dan moet de waarde van ieders vermogen aan het einde van het huwelijk toch 50/50 gedeeld worden.

Bij een finaal verrekenbeding verrekenen de partners bij het einde van hun huwelijk de waarde van hun vermogens alsof er sprake is van één gezamenlijk vermogen. Een huwelijk eindigt bij echtscheiding of als één van de partners overlijdt.

Het finaal verrekenbeding kan ook op maat worden gemaakt door het bedrag te maximeren of door bepaalde bezittingen uit te zonderen van de verrekening, bijvoorbeeld een woning of onderneming. Ook kunnen de partners afspreken dat het finaal verrekenbeding alleen geldt bij overlijden en niet bij echtscheiding.

Het finaal verrekenbeding kan erfbelasting besparen. Overlijdt de rijkere partner eerst, dan gaat de helft van dat vermogen namelijk belastingvrij naar de minder vermogende partner.

Hoewel sinds 1 januari 2018 automatisch de 'beperkte' gemeenschap van goederen geldt, is het nog steeds mogelijk om met huwelijksvoorwaarden af te spreken dat tussen u de 'algehele' gemeenschap van goederen van toepassing is. Dan kiest u ervoor om al uw bezittingen met elkaar te delen, zonder uitzonderingen. Maar ook de schulden zijn dan van u beiden. Dat houdt ook in dat als uw partner zonder uw weten schulden maakt, de schuldeisers aanspraak kunnen maken op al uw vermogen.

Overstappen algehele gemeenschap van goederen

Als u bent getrouwd met gescheiden vermogens, zou het fiscaal interessant kunnen zijn om tijdens het huwelijk over te stappen naar de algehele gemeenschap van goederen. Is de echtelijke woning privé van één van de partners, dan wordt die woning door het wijzigen van de huwelijksvoorwaarden gemeenschappelijk van beide partners zonder dat er overdrachtsbelasting hoeft te worden betaald.

Ondernemers

De inhoud van huwelijksvoorwaarden is een persoonlijke keuze van u en uw partner. Voor ondernemers is het in ieder geval raadzaam om zulke voorwaarden op te stellen. Het maakt daarbij geen verschil in welke vorm de partner die onderneming heeft (eenmanszaak, bv/nv, maatschap, vof).

Bent u een getrouwde ondernemer en heeft u geen huwelijksvoorwaarden, dan is het niet altijd duidelijk of de onderneming nu privé is of niet. Dat hangt ervan af of uw onderneming vóór of tijdens het huwelijk is gestart, maar ook of u of uw partner geld heeft geïnvesteerd in het bedrijf. Deze onduidelijkheid kan leiden tot ongewenste situaties bij het einde van het huwelijk, waardoor u uw onderneming onverwachts toch moet delen met uw (ex-)partner.

Door huwelijksvoorwaarden op te stellen kunnen duidelijke afspraken worden gemaakt van wie de onderneming is, of de waarde daarvan gedeeld moet worden en wie er eventueel aansprakelijk is voor de ondernemersschulden.

Zonder huwelijksvoorwaarden bent u als partner-ondernemer verplicht om een 'redelijke vergoeding' te betalen ten behoeve van het gemeenschappelijke vermogen. Maar het is niet altijd duidelijk wat een 'redelijke' vergoeding is.

Dat kan bijvoorbeeld afhangen van de grootte van de onderneming, de duur van het huwelijk of de tijd en energie die de ondernemer in het bedrijf heeft gestopt. Dit zal dus per geval verschillen en is niet van tevoren te bepalen.

Wordt er geen redelijke vergoeding betaald, dan kan in het ergste geval de helft van de waarde van de onderneming aan de andere partner toekomen. Daarom is het raadzaam om deze wettelijke bepaling uit te sluiten in huwelijksvoorwaarden.

De verplichting tot het betalen van een redelijke vergoeding kunt u uitsluiten in huwelijksvoorwaarden, maar dat zou oneerlijk kunnen zijn. Dit kunt u oplossen door bijvoorbeeld een finaal verrekenbeding op te nemen.

Tot slot is het verstandig om elkaar te beschermen tegen (zakelijke) schuldeisers. Bij koude uitsluiting – eventueel aangevuld met een verrekenbeding – blijven uw bezittingen, maar ook al uw schulden gescheiden. Uw schuldeisers kunnen dan geen aanspraak maken op het bezit van uw partner.

Einde van de relatie

Bij het einde van de relatie moet u de bezittingen verdelen. De manier waarop de relatie eindigt en de verdeling plaatsvindt, hangt af van de gekozen samenlevingsvorm en de gemaakte afspraken daarover.

Bij de beperkte of algehele gemeenschap van goederen moet u het gezamenlijke vermogen bij scheiding 50/50 verdelen. Als er sprake is van een finaal verrekenbeding, moet u het vermogen ‘economisch’ verdelen (zie kader).

Voorbeeld van finale verrekening bij scheiding

Henk en Anja besluiten te gaan scheiden. In hun huwelijksvoorwaarden hebben zij een finaal verrekenbeding opgenomen. Henk heeft alleen een woning van € 500.000, met hypotheek van € 350.000, zodat zijn vermogen € 150.000 is.

Anja heeft alleen wat spaargeld van € 50.000. Hun totale vermogen is dus € 200.000. Het finaal verrekenbeding bepaalt dat ieder recht heeft op de helft van die waarde, dus € 100.000. Anja komt dan € 50.000 tekort, zodat Henk dit aan haar moet vergoeden in geld.

Een echtscheiding komt tot stand via de rechter, waarvoor u een advocaat moet inschakelen. Een geregistreerd partnerschap zonder kinderen of met inmiddels meerderjarige kinderen kan ook ‘met wederzijds’ goedvinden worden beëindigd bij de gemeente. Dan is er geen rechter bij betrokken. Dit is niet mogelijk bij een huwelijk.

Er zijn geen wettelijke formaliteiten over hoe u een relatie met een samenlevingsovereenkomst moet beëindigen, maar vaak bevat de samenlevingsovereenkomst hier bepalingen over.

Bij het einde van een huwelijk moet u opgebouwd ouderdomspensioen met elkaar delen. In huwelijksvoorwaarden kunt u daarover iets anders afspreken, maar het is ook mogelijk om hier alsnog andere afspraken over te maken in het echtscheidingsconvenant.

Woont u samen, dan bestaat er geen wettelijke regeling op grond waarvan u het ouderdomspensioen met elkaar moet delen. U kunt dat wel afspreken in de samenlevingsovereenkomst.

Verder bestaat er mogelijk een verplichting tot betaling van partneralimentatie als u getrouwd bent. U moet dat betalen als uw ex-partner onvoldoende inkomsten heeft om in diens eigen levensonderhoud te voorzien. De partneralimentatie bedraagt in principe maximaal vijf jaar.

In het echtscheidingsconvenant kunt u daar andere afspraken over maken; het is niet mogelijk om dat in huwelijksvoorwaarden te doen. Voor samenwoners geldt geen verplichting om partneralimentatie te betalen.

Partneralimentatie is niet hetzelfde als kinderalimentatie. Kinderalimentatie is de verplichting om financieel bij te dragen in de verzorging van minderjarige kinderen. Deze verplichting geldt zowel bij een huwelijk/geregistreerd partnerschap als bij samenwoners.

Nieuwe regels voor het verdelen van pensioen

Als het aan de regering ligt, veranderen de regels voor het verdelen van pensioen bij scheiding vanaf 1 januari 2022. Het uitgangspunt blijft wel hetzelfde: opgebouwd ouderdomspensioen wordt bij scheiding gedeeld. Maar de manier waarop de verdeling zal plaatsvinden, zal makkelijker worden. Overigens blijft het daarbij mogelijk om andere afspraken te maken in het echtscheidingsconvenant.

Het complete verhaal over vermogensstructurering leest u in themadossier Fiscaal Rendement [Uw geld de juiste kant op laten rollen](#). Professional+-abonnees kunnen dit [themadossier digitaal lezen](#) via Mijn Bibliotheek.

Dit verdiepingsartikel wordt u aangeboden door Rendement Online en is geschreven door Marianne van der Laak en Dieuwertje Rip, Schaap Advocaten Notarissen, tel.: (010) 277 03 00, e-mail: info@schaap.eu, www.schaap.eu.

Dit is een artikel van de redactie van Fiscaal Rendement

Fiscaal Rendement is dé informatiebron voor fiscaal geïnteresseerde ondernemers en hun financiële adviseurs. Wat is er veranderd in de fiscale praktijk, en hoe kunt u als specialist deze informatie direct in uw dagelijkse werk toepassen? U weet het dankzij nieuws en praktische artikelen over onder meer inkomstenbelasting, vennootschapsbelasting, heffing en invordering, bezwaar en beroep en BTW.

De onafhankelijke en ervaren redactie van Fiscaal Rendement zit bovenop het nieuws en vertelt u als eerste wat de ontwikkelingen zijn. Altijd in heldere taal en met een praktische insteek, zodat u de informatie direct kunt vertalen naar uw eigen werksituatie. Fiscaal Rendement is daarnaast multimediaal. De voor uw vakgebied relevante informatie verschijnt:

- ✓ dagelijks op het digitale platform Rendement Online, waar u onder meer het laatste nieuws, checklists, rekentools, maatwerkbrieven en verdiepingsartikelen tot uw beschikking heeft;
- ✓ wekelijks gebundeld in een e-mailnieuwsbrief;
- ✓ maandelijks in het vakblad Fiscaal Rendement, boordevol nieuws en achtergrondartikelen, digitaal en op de mat;
- ✓ tweemaandelijks in een handzaam themadossier: een pocketboekje dat iedere editie een complex onderwerp uitdiept.

Rendement is een succesvolle uitgeverij van met name praktische vakbladen en digitale ondersteuning.

Het assortiment bestaat uit een crossmediaal portfolio: van printuitgaven zoals magazines en themadossiers tot online ondersteuning in de vorm van digitale naslagwerken, e-nieuwsbrieven, een vragenservice en tools.

www.rendementuitgeverij.nl